

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :
 Na celý rok — — 4 koruny — hal.
 Na pol roka — 2 „ — „
 Na štvrt roka — 1 „ 20 „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :
 Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
 Majiteľ a vydavateľ :
 JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :
 Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stúpcového
 nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Kristóffy a socialdemokrati.

Kristóffy mal by byť uh. kráľ. ministrom vnútorných záležitostí, je ale len predstaveným tohoto ministerstva, lebo vláda ku ktorej on patrí není parlamentárna. Tohoto pána by sme teda poznali. Kto sú ale tí socialdemokrati? Socialdemokratov splodil liberalizmus. Teda aké drevo taký klin. Len že sú socialdemokrati ešte horší ako liberáli. Vidieť to z jejich cieľov, ktoré chcjú uskutočniť. A aké sú tieto ciele socialdemokratov? Ponajprv chcjú priviesť ľud o náboženstvo. Hlavná zásada socialdemokratov v tomto ohľade zneje nasledovne: náboženstvo je privátna vec. Rozumie sa len náboženstvo kresťanské im je privátna vec, preto oni náboženstvo kresťanské tupia a hania. Preto robia posmech z obradov cirkevných. Preto vymýšľajú tie najpodlejšie cigánstva na katolícke kňazstvo. Vodcovia socialdemokratov s malými výnimkami sú sami židáci. Z tej príčiny nikdy nečúvať, žeby v socialdemokratických shromáždzeniach židovskí rečníci rečnili o boháčoch židovských, o huncútstvách a úžere židov krčmárov a poľských židov. O tomto oni vždy opatrne mlčia. Búria oni proti kresťanskému náboženstvu, búria proti sobášom a pohrabom cirkevným. Nuž ale prečo že to robia? Robia to zo kšeftu. Socialdemokrati rozširujú doposiaľ jejich zkazonosné zásady zvlášte medzi robotníkmi. Aby teda medzi tymito mohli prevádzať jejich kšefty, preto usilujú sa zničiť náboženstvo, zaštiepiť do srdca chudoby nedôveru a nenávisť oproti náboženstvu a sluhom božím. Lebo takáto nenávisť a nespokojnosť mocne spája ľudí čo sú rovnakej srsti a takíto ľudia potom bez

duše a bez svedomia dajú sa naviesť nielen ku splácaniu pre židovských vodcov strannickej porcie ale aj pre pouličné kriky a bezúzdne vyvolávanie proti všetkému čo je není pod židovským kommandom socialdemokratov.

Ťažko je tomu pochopiť ako to rozumní ľudia trpeť môžu, že kadejakí židovskí pobehajú v jejich prítomnosti blúzniť môžu na tie najsvätejšie a najväčšie poklady ľudu ako je náboženstvo? Veď len aj medzi robotníkmi sú ľudia rozumní a predsa na vlastné uši slyšia, a slyšia trpezlivo a s pozornosťou ako daakú svätú kázeň, keď ten židovský mladý pán klaje na Boha, na cirkev, na sviatosti, posmieva sa kňazstvu. Lež ešte ťažšie je to k pochopeniu, že tí rozumní robotníci za takéto bluznierstva a balamutenie tomu židákovi každý týždeň a to jeden každý socialdemokratický robotník platia 30—60 halierov. Na prvý pohľad zdá sa toto celkom neveritedelná vec. Nezabúdajme však na to že socialdemokratických robotníkov jesto v spolkoch vyše 30 tisíc, títo platia teda jejich židovským vodcom 748.800 korún, to jest sedemkrástoosemaštyridsaťtisíc a osemsto korún ročite. K tomu príde, že socialdemokratické robotníci povinní sú socialdemokratické časopisy, knihy držať za čo osobytne musia platiť. Tí židia teda vedia prečo tých robotníkov ku socialdemokratom vábia. Neide im o to, aby daaké farchy robotníckeho ľudu ulavili. Židovi vždy ide len o peniaze. Socialdemokratizmus je teda i z toho ohľadu opovrzenia hodný, lebo základy náboženstva a mravnosti podkopáva, nespokojnosť tropí medzi triedou robotníckou, robotníkov vyciáva a vyžiera.

Druhým cieľom socialdemokratov je vyslo-

bodit ľud z pod jarma každej nadvlády. Socialdemokrati neuznávajú preto nad sebou žiadnej vrchnosti a vlády. Zrútiť tróny kráľovské a cisarské v prvom rade zničiť pápežstvo a cirkev i zrušiť prítomný poriadok spoločenský a na jeho rúnoch, zrúcaninách vystaviť si nový poriadok podľa svojej chuti. To je cieľom socialdemokratov. Ako vedia socialdemokrati účinkovať to v najnovších časoch vidíme v Rusku. A učia nás o tom všetky revolúcie. My neideme zastávať Rusko, bo sú nám v bystrej pamäti ukrutnosti, ktoré táto država spáchala s katolíctvom Polska. Pravdu však musíme vyznať a to je tá pravda, že revolúciu v Rusku robia socialdemokrati a že v tejto revolúcii v prvom rade stoja židia. Tie rozličné attentáty zpáchané bombami, revolvermi majú len socialdemokratických židov za pôvodcov. Nebezpečná je socialdemokracia ako stránka revolucionárna.

Avšak i v trefom ohľade je socialdemokracia nebezpečná. Socialdemokrati už doposiaľ náramné škody zapríčinili nášmu národnému hospodárstvu v ohľade priemyselnom a obchodnom. Či tie veľké štrajky nasnuvané socialdemokratickým židovstvom nepodviazaly náš krajinský priemysel! Aký ošoh mali z týchto štrajkov robotníci? Žiadon. Jejich židovskí vodcovia ale áno. Aký ošoh mali robotníci železníc zo štrajku železničného? Žiadon, škodu ale náramnú. Židovskí jejich vodcovia sa smiali do päste. Socialdemokracia je nepriateľom každého majetku, ktorým ona nevláde. Vlastnosť a majetok v rukách zákonných majiteľov považuje za krádež. Deliť a deliť sa vo všetkom je teda heslom socialdemokratov. Či jesto ale nebezpečnejšej zásady ako je táto? Kde je pri takýchto zásadách bezpečnosť majetku? A ponevác si každý háji svoje, kde je bezpečnosť života? Krom náboženstva hrozí teda socialdemokracia zkázou tým najväčším pokladom človečstva: majetku a životu jednotlivých. Nad to ešte socialdemokracia je aj medzinárodná. Socialdemokrat nemá vlasti a je pyšný na to. Zakladá sebe v tom že môže byť tulákom. Kto však nemá vlasti a ani nechce mať vlasti, od toho sa nemôže očakávať že by bol verným synom svojej vlasti. Vlastizrada je u socialdemokrata len prázdny pochop. Vlast' mu je nič. Kde mu je dobre, to mu je vlast'? Kde si môže žiť v slobodnej láske, bez roboty a pri tom vo všemožných požitkoch to je

ten nový poriadok, to kráľovstvo bez kráľa a každej vrchnosti, ako si to ti židmi zaslepení socialdemokrati maľujú. Že sú takéto pohyby a zmýšľania jednotlivým a všeobecnosti nebezpečne to leží jasno na dlani. Socialdemokrati sú nepriateli náboženstva, urputní nepriateli krajiny, národného hospodárstva ako revolucionári sú nepriatelia verejného poriadku to každý rozumný človek nahliadne.

Jedine predstavený ministerstva vnútorných záležitostí Kristóffy to nechce nahliadnuť. To aspoň tým skutkom dokázal, že minulého týždňa v audiencii prijal asi tricať socialdemokratických profesionálnych demagogov, ktorých zaviedol k nemu Dezider Bokányi. Kristóffy túto čudnú deputáciu vyslovných nepriateľov verejného poriadku čo možno s najväčšou vlúdnosťou a privetivosťou prijal, zaslúbil im nielen jeho vysokú protekciu, lež pri tom ako ozajský prorok aj to im zvestoval: *«že víťazstvo socialdemokracie omnoho je bližšie ako sa mnohí nazdávajú.»* K tomu zahral sa aj na štátnika a to veľkého keď prekvašeným demagogom na vedomie dal tú hroznú múdrosť, že panujúca kríza v krajine dá sa rozriešiť len zavedením práva všeobecnej voľby.

Keď človek túto najnovšiu komédiu terajšej vlády pohliadne, ozaj nevie čo si má myslieť. Ako to pasuje ten Kristóffy ku Bokányimu? Kristóffyho vymenoval kráľ ku správe vnútorných záležitostí krajiny, a on tým odplatí najvyššiu dôveru kráľom v ňom zloženú, že slúbi protekciu označeným nepriateľom verejného poriadku. Alebo asnáď Fejérváry ulicu chce do boja pustiť proti spojenej opozícii? Sú to pekné pomery, vláda zažmúri oči nad nezákonnosťami socialdemokratov a socialdemokrati zažmúria oči nad nezákonnosťami vlády. To je ozaj pekné kmoterstvo.

Kmotrovia socialdemokrati využiteľovali aj hneď túto politickú situáciu akú im utvoril kmotor Kristóffy a v nedelu usporiadali si hneď veľký socialdemokratický pochod so shromaždením, v ktorom ku večnej pamiatke kmotra Kristóffyho vyniesli uzavretie na zavedenie práva všeobecnej voľby a druhé uzavretie na zničenie spojenej opozície. Kristóffy teda môže byť spokojný s jeho politickým sverepom; socialdemokrati ho uznali za ministra a prijali aj jeho programm volebnej reformy.

Prečo ale Kristóffy túto volebnú reformu ne-

zastával vtedy, keď ešte bol liberálnym ablegátom a keď ľudová strana opetne naliehala na zavedenie volebnej reformy? Ja to je iné. Kristóffy ako liberál podporovať a protegovať môže socialdemokratov, za návrhy ľudovej strany hlasovať čo by bár ak osožné boly, to sa prieči freimaurerskej chuti Kristóffyho.

Tisza v jednom tých listov, ktorých za krátky čas ku ratovaniu liberalizmu tak mnoho napísal, dôslovne to povedal že ku utlačeniu spojenej opozície treba sa aj s diablom spojiť.

Kristóffy nehľadal diabla, bližej mal socialdemokratov. Včul teda rozriešiť krajinskú krízu Kristóffy a Bokányi. Similis simili gaudet. (Gajdoš.)

Hrnú sa ku nám ruskí židia!

Zakiaľ náš pracovitý kresťanský ľud po celej krajine sa ponosuje, že uvalené naň tarchy už nemôže viacej znášať, že zárobek, ktorý si tu najde malý a ku vyživeniu nedostatočný, a preto opúšťa svoju otčinu a do Ameriky vysťahuje; zatiaľ z Ruska hromadne hrnú sa k nám židi, aby — keď už v Rusku nemajú viacej čo pokaziť a znivočiť, nemajú už viacej čo hľtať — aj drahú vlast našu zaplavili a potom znivočili. Jak veľký je rozdiel medzi týmto vysťahovaním a prisťahovaním! Robotná, pracovitá trieda ľudu, vysťahuje; a na miesto jej prisťahuje sa otrhaná vyhladovaná židovská sberba, aby tu len ožila a z kresťanských mozolov sa vypásla. A či nie je tak? Lebo kto videl žida drevo rúbať, kosiť, žať, murovať a podobne ťažké práce vykonávať? Na to jeho, huspenine podobné kosti, jeho krivé nohy sú nesúce, k tomu on ani chuti, ani vôle nemá! Táto z Polska a z Ruska prisťahovaná židovská sberba, keby slamku krížom nepreložila, predsa vyžije, nielen vyžije, ale jej aj za krátky čas bachor narastie, čo viac aj zbohatnie. A túto židovskú sberbu ku tomu schopnou činia naše skrze liberálov pre židov učené zákony a ľahostajnosť a nesvornosť nášho kresťanského ľudu. Ku tomuto hromadnému dosťahovaniu vyhladovaného židovstva dopomáha aj politická kríza, v Jakej sa teraz naša krajina nachádza.

Naša vláda bár to aj tají, vždy sa ešte na židovsko-liberálnu stranu opiera a z hĺbín srdca si žiada ešte ráz liberálnu stranu skriesiť a do toho rozkvetu priviesť, v jakom sa ona ešte pred pol rokom nachádzala. Nuž, ktorá vláda — ako naša vláda — opiera sa na židov, či od takej možno očakávať aby dosťahovanie židovskej sberby prekazila?

A tak sa zdá, akoby naši, tu v krajine narodení židáci — keď v novinách čítajú, že ruská vláda židov pre jejich revolucionálne tendencie prenasleduje, treste, ba aj života pozbavuje — ruských židov takto sem lákali: Ale čo tam v Rusku ohrizate kosti, čo hromadne neidete sem do Uhorska, do tejto zeme mädóm a mliekom te-

kúcej, kde židia nič nerobia, úplné práva požívajú a o udržanie liberalizmu (po slovensky otroctvo) veľké zásluhy majú? Veď, že v Uhorsku je cibilný sobáš, že sú tam cibilné matriky, zákon beznáboženstva a týmto podobné liberálne ľahôdky, to sú jedine a výlučne naše (židovské) zásluhy. Jedine len my — židia — máme právo merať otrovu, ktorú u vás vutkou, u nás pálenkou menujú. Krčmy, kupectvo, sedliacké pozemky, zemanské kúrie, rozsiahle pánstva, grófské kaštiele sú už naše, z polovice sme si už aj štátne úrady vydobili, a ak nám na pomoc prindete, za krátky čas pozbavíme aj katolíckych kňazov a biskupov o jejich majetky, a tak nemožnou učiníme tu od nás (a od národovcov) nenávidenú kresťanskú ľudovú stranu, ktorá je naším najväčším nepriateľom! Poďte, ponáhľajte sa pospiechajte a to čím skôr sem, bo liberalismus, ktorý sme dost ťažko pomocou mnohých luteránov, kalvínov udržali, ide zahynúť!! A tak sa zdá, že takéto, a tomuto podobné lákanie má aj výsledok, t. j. že ruskí židia hromadne hrnú sa k nám, aby už polomrtvý liberalismus pomocou viery pozbavených katolíkov, luteránov, kalvínov, slobodných murárov a v najnovšom čase aj pomocou vodcov slovenských národovcov ku novému životu skriesili!

Znajúc dotieravosť každého ruského žida, že keď ho von dverami vysotíme, cez okno spiatky prinde, môžem povedať, že táto z Ruska vyvandrovaná sberba pre našu krajinu najnebezpečnejšia je, viacej jako bola sberba tatárska alebo turecká. Tatárov a turkov sme sa dost ťažko oslobodili, z krajiny vyhnali, že či sa nám to aj s tou rusko-židovskou sberbou takto podarí, to je veľká otázka. Ruského žida len vtedy poznáme, keď sa sem dosťahuje, keď je v roztrhanom a špinavom kaftane oblečený, keď batoštek handier na chrbte nesie, a keď ešte mu z ponad uší cvilingajú pájesky. Jahnáhle ale, na radu svojich spolu bratov, našich židov kaftán si skrátí a pajes si ostrihá, už ho od nášého žida nikto nepozná, už je civilizovaný, a jako taký stane sa rovnoprávnym občanom a — liberálnym voličom!

Bárs jak ťažký je boj proti tejto cudzozemskej sberbe, my predsa bez rozdielu viery a národnosti všemožne na tom pracovať musíme, aby sa naša krajina nestala na ozaj židovskou krajinou.

Kdekoľvek po obcách vidíme, že takýto rusky židovský hmyz lozi a dehce sa usalašif, protestujeme proti tomu; veď máme na to zákon, dľa ktorého prvé slovo občanom patrí, či takáto židovska pijavica môže sa v našej obci usidlif alebo nie. Právda, nuž jako že môže v mnohom páde ten hlavný slúžny prísne proti tomu zakročiť, keď mu to občania neoznamia? A keby aj obecný, alebo politický úrad z istých sebeckých alebo skrýtych príčin takéto protestovanie odmrštil, dá sa appellovať na vicešpána, alebo na ministerium. A keď by sme už iné neurobili, takéto násilne usalašenie ruského žida v novinách uverejnime. A ja vám dobre stojím, že žid viacej sa bojí takéhoto uverejnenia, jako klučky uradnej, ktorú on lepšej vie otvárať, jako kto koľvek iny.

Je ešte jeden spôsob, s ktorým by sme každého

ruského žida neškodným nemôžnym učinili, a navždy porazili, a to je spolkový život. Potravné spolky, to je ten mravný kiják, ktorým židov do Ruska zpiatky zahnať môžeme; spolok kresťanskej miernosti a striezivosti, vyľučne podporovanie kresťanských kupcov, to su tie horké pilule, ktoré židom smrteľnu hnačku zapričinia; kresťanská tlač, nadovšetko ale náš «Kresťan» je ta tabula, skrze ktoru na nepravosti, a prechmatý židov ľud sa všemožne upozorňuje. Rozširovať našo «Kresťana», znamená tolko, ako ruských židov zákonným teda dovoleným spôsobom z krajiny vyhaniať.

Zriedlo všetkých trapani, ako užernictva, nespravodlivostí ukrivdenia a zderstvá najistejšie zatchať by sa dalo pri krajinských, alebo, jako sa hovorí, pri ablegatských voľbách. Jakých ablegátov si volíme, také zakony aj mať budeme. Ak si budeme voliť liberálov a kresťanského ducha pozbavených mužov, alebo národovcov, ktorí sa s liberálmi kamarátia, nuž budu nám vynášať zákony kresťanského ducha pozbavené ba práve oproti kresťanstvu namierené. A preto každého šlechetne zmišľajúcého človeka povinnosťou je bojovať pod jednou spoločnou kresťanskou zástavou! A táto zástava je zástava našej ľudovej kresťanskej strany, ktorá vrazená pred 10 rokmi do zeme sv. Štefana, vysoko veje, a všetkých bez rozdielu viery a národnosti k sebe privoláva. A tak, kto proti tejto jedinej kresťanskej ľudovej stranke bojuje, a iné (k. n. na Horniakoch známu nekresťanskú národnú) stránky tvori, a podporuje ten jednotu kresťanov trhá, a aj nechcejúc na mlyn židom vodu ženie. Že len terajšia ľudova strana je ta, ktorá chce prelomiť židovsko pánsťvo, to sami židia skrze to najlepšie dokazujú, že proti kresťanskej ľudovej strane jak v novinách, tak aj pri voľbách najviacej bojujú. Nemáte takeho pádu, že by žid na ľudovu stranu bol hlasoval, že prečo, to oni najlepšej vedia. Židia su toho domnenia, že na 50 procentov vyrovnáť sa môžu s každou, a tak aj s národnou strankou; len ľudova strana je tá, ktorá zo svojho programu, a známeho stanoviska ani litiery neupusti. Čím viacej teda nenavidia židia, slobodní murári, a kresťanského ducha pozbavení národovci ľudovu síranú, tým viacej sa jej ma pridržať pospolity ľud, ktorému ešte kresťanská viera a dobré mravy na srdci ležia.

Zahoránski.

O požiaroch.

V hrozných horučasoch letných skoro každý deň žuria požiare po jednotlivých stranách krajiny a prácu a nádej hospodára celého roku často v jednom okamžení obracaju na vnivoč. Hneď tu, hneď tam vyblkne oheň z pajty, z kozla, z domu a v obeť mu padá celý rad domov mnohokrát i celé obce. Ukruťný živel oheň zničí nelen všetko náradie hospodárovi, lež mnohokrát i lichva a celá úroda padne mu v obeť.

Krajna naša jejžto blahobyť neraz od jedného hojného daždu závisi dvojnásobným spôsobom pociti škodu ktore požiare zapričiniaju, ktoré často na tisíce ba miliony škody narobia. Túto škodu ľud náš a krajina tým

ťažšej cíti, bo veď od toho malého zrnka, ktoré nám Boh na poliach našich požehnáva, závisi nelen náš hmotný dobrobyt, lež i náš pokrok naše ďalšie vyvinutie štátne a spoločenské. Všetko toto na dlksie časy zaniknúť môže u nás nemilosrdným požiarom.

Čo nám treba proti tomuto podniknúť. Ťažko sa nám je brániť proti ukruťným elementom, proti požiarom a ohňom musime aspoň to podujať čo nám je možné.

Požiare často zapričiniaju nedbanlivosť, nepozornosť, zriedka zlosť. Nedbanliví a nepozorní sú tako rodičia, ktorí dietky samotné nechávajú doma kde tieto potom ohňom alebo zápalkami sa hrajúc podpalia, izbu, v ktorej byly zavreté, šopu v ktorej sa hraly a znivočia nenadane majetok nelen vlastných rodičov, lež i susedov a mnohokrát aj celej obce. Neobozretne a hriješno ľahkomyselne jednajú mnohí hospodári, jejich služobníci ako pocholdi a pohoniči, ktorí po maštalach, po humne z fajky kuria. Nemožno dosť prisne mužsku mládež napomínať aby sa zdrzovala kúrenia cigareť; takúto cigaretu chasnik odhodí ani sám nevie kde padne až keď slama alebo seno začne sa kúriť. Neraz vidáť chlapov ležať na fúre sena s fajkou v hube. Ale aj to sa stalo že chlapovi z fajky vypadla iskra do sena fúra sa lapila, kone sa naplašily letely dedinou ako divé a zhorela aj fúra sena aj celá dedina.

Ku mlatbe potrebuj sa veľu po mnohých miestách mašiny alebo stroje na mlátenie. Tieto mašiny treba ale ridiť a kto tomu nerozumie, ten ľahko zapričini nešťastie. Každá taká mašina musi mať mašinistu a ten musí mať aj vysvedčenie od vrchnosti, že sa svojmu remeslu rozumie. Po dajedných dedinách sú ľudia čo sa aj tisícero knuštom rozumia, z toho však ešte nenasleduje že sa mlátebanej mašine rozumia. Dakto môže byť v dedine znamenitým hrobárom a chyrym hlásnikom pri tom ale veľmi zlým mašinistom. Kroz tieto mašiny každý rok veľmi mnoho ľudí byva pokaličených, často sa však aj to stáva že nasledkom nespravného vedenia mašiny povstane oheň a ten potom chytro domláti. Pri každej mlátebanej mašine musí sa nachodiť hodná zásoba vody lež aj v osobytnej škryňke potrebné obväzky k prvému obviazaniu príležitostne zapričinených rán alebo iného pokaličenia. Mašinista pravda má sa aj tomu rozumieť ako sa takéto pokaličenia alebo rany obvažovať maju.

Hrozne nešťastie su požiare. Keď tento nevitany hosť v daktorej obci znikne obyčajne čo sa robí? Zvonom zavonia na poplach, ľudia bežia jedon hore druhý dolu. Napokon sa dozvedia kde horí ukazuje to dým. Tam sa hrne všetko, jedon kriči nad druhého, baby nariekaju. Na hasenie nemysli nikto. Po mnohých dedinách, keby aj chceli hasiť, nemaju čím, studne su vysušené potok je ďaleko. Na to nikto nemysli žeby v každom hospodárstve veľka nádoba mala stáť či na povale, či v humne naplnená vodou aby sa oheň už v prvom okamžení udusiť mohol. Na toto by mali aj vrchnosti zreteľ brať a v lete, predovšem včas veľkého sucha malý by kroz patričné orgány dať dozierať či k uduseniu ohňa všetky potrebné stroje nachod a sa v obci alebo v ho-

spodárstvách. Ku takýmto strojom patria strekáče a rebriky. Po mnohých obciach nachodia sa takéto strekáče obce ich aj obyčajne veľmi draho kupujú, len že stoja v obecnej šope rozsušené a to je ešte dobré keď si obecný kraviar zemiaky v nich nedrží. Keď vypúkne oheň strekáč sa neráz nedá potrebovať a ľudia s ním ani zachodiť nevedia. Rebríky ležia tiež rozsušené a v takom stave že sa upotrebiť nedajú.

Veľmi užitočná ustanovizeň su spolky ohňohasičské. Nuž ale veď každá vec má svoje dobré a svoje zlé stránky. Tak je to aj s týmito spolky. Veľmi pekne je to keď hasičia vyrukuju ku paráde v pekných drahých šatoch so šnôrkami, medenné šišaky na hlave ako generáli, a blisčavé sekery a obušky na boku. Aj to je pekne že sa po takýchto parádach po bratský zabávajú. To už ale neni pekne jestli pri týchto zábavách mnoho piju. No to už ale veľmi špatná vec keď trúba k ohňu zatrubí a ohňohasičov kde nič tu niu. Pridu pozdej a potom lokalizuju oheň. Ten dom totiž čo horí zhorí do gruntu. A hasiči len na to dávaju pozor aby oheň vetor neprehodil na susedné stavenie. Aj to je volačo. Predstavení obce mali by zretel brať na to aby spolok ohňohasičsky v obci na každý pád založený bol, bo on medzi okolnosťami jednotlivcom a celój obci môže byť veľmi usožný.

Obozretný hospodár ubezpečíť assekurovať má si dať tak úrodu na koreni proti ladovcu ako i úrodu schránenu v humne a v kozloch ako i celý majetok proti ohňu. Poistujúcich spoločnosti toho druhu máme v krajne silu. Len to je veľka chyba, že sa napospol nachodia v rukách židovských. Obozretný hospodár keď si v tomto ohlade nevie dať nady sám nech poprosi miestného p. duchovného ten mu povie ktorá poistujúca spoločnosť je najspolahlivejšia.

Pozabrežan.

POLITICKÉ CHÝRY.

Ablegáti ľudovej strany medzi svojimi voličmi.

Praelat pápežsky a ablegát ľudovej strany Ján Molnár v nedelu 30. júla zakončil navštevu volebného okresu svojho. Navštívil pri tejto príležitosti obce: Süttör, Sárrod, Széplak, Hegykő, Pinnye, Ebergöc, Muzsaj a Rétök. Neunávevý ablegát tento navštívil teda všetkých štyridsať obcí svojho volebného okresu a v deväťadvadsať obciach držal účtovné reči. Vo všetkých rečiach týchto ľudový ablegát praelat Ján Molnár vysvetloval praktičnú a spasonosnú politiku ľudovej strany a dôrazne ta sa vyslovil že ľudová strana nikdy a medzi žiadnymi okolnosťami nepopusti od jej, najzákladnejšiu revíziu cirkevno-politických zákonov žiadajúceho programu. Že sa teda aj napozatým s celou silou a mocou držať bude tohoto

základného punkta jej programu ku úplnej revindikácii kresťanského Uhorska. Ľudoví voličia s oduševnením slyšali toto osvedčenie svojho ablegáta, ktorý neunáveným a mužským jednaním svojim služi za nasledovania hodný príklad všetkým ablegátom ľudovým ako aj volebný okres jeho skvelým vzorom má byť ostatným okresom ľudovej strany.

Jozef Farkas ablegát dostavil sa tiež v kruhu svojich voličov v Zalaegerszegu.

Aj ostatni ablegáti ľudovej strany budu rad radom navštevovať svoje volebné okresy i prosíme prítomne ctených čitateľov «Kreštana» aby nám o tomto patričnom zpravu doposialať si nestažovali.

Ľudová strana v Rábe.

Municipium mesta Ráb držalo shromaždenie v ktorom jednalo sa o tom aby municipium toto nedôveru hlasovalo vláde Fejérváryho a odoprelo vyberanie snemom nepovolonych daní.

V tomto shromaždení ablegát ľudovej strany Štefan Szabó povedal veľavýznamnu reč zo stanoviska ľudovej strany a spojenej opozície. Municipium mesta Ráb prijalo návrh na vyslovenie nedôvery vláde a postavenia sa na stanovisko passivnej rezistencie 77 hlasmi proti 7.

Predsednictvo snemovne a vláda.

Kráľ 18-ho augusta slávi deň svojho narodenia. Snemovna z tejto slávnostnej príležitosti posielala doposial svoje blahoželania jeho veličenstvu cestou a prostredníctvom vlády. Ponevác je terajšia vláda nezakonná, predsednictvo snemovne odošle tohoto roku blahoželanie snemu bezprostredne cestou kráľovského kabinetu.

Rozriešenie otázky vojenskej zástavy.

Neni toto taká vážna otázka ako je rozriešenie krízy krajinskej, preto Fejérváry aby svetu ukázal že žije a panuje dal sa do riešenia tejto otázky.

Z Viedne totiž pišu z vojenských kruhov, že nič na svete ľahšieho ako túto otázku rozrieši. Od roku 1866, tak hovoria múdri páni vojenských kruhov vo Viedni, patričné vrchnosti vždy viacej nahliadaju že sú vojenské zástavy zbytočne; aj to padá do váhy že tieto zástavy mnoho koštaju; lež ešte najviacej treba to do povahy vziať že zvlášte v Uhorsku provodzuje sa veľky kultus so zástavami, pri každej príležitosti vídať tu zástavami ozdobené domy, sprievody pod zástavami, tak že následkom tejto všeobecnosti zástavy pred obecnstvom nemaju žiadnej ceny. Vojsko teda bez zástav len važnejšie bude vyzerat a dôkladnej bude inponirovať obecnstvu. Vojenské zástavy treba teda zničit, hovorí Fejérváry a táto otázka je rozriešená. Načo ale budu potom vojáci prisahu vernosti skladať. Na krucifiks nie. To by Fejérváry ako liberál nedovolil. Keď teda vojenské zástavy zničia, v nasledujúcej vojne nebude mať nepriateľ čo ukoristiť. A to je tiež volačo, myslí si Fejérváry, teda preč s tými zástavami.

Do 28. júla postavily sa nasledujúce municipia na stanovisko passivnej rezistencie.

Stolice: 1. Borsód, 2. Pest-Pilis-Szolt-Kiskún, 3. Jász-Nagykún-Szolnok, 4. Moson, 5. Abauj-Torna, 6. Csanád, 7. Bács-Bodrog, 8. Arad, 9. Veszprém, 10. Vass, 11. Sáros, 12. Ugocsa, 13. Kisküküllő, 14. Hont, 15. Nógrád, 16. Baranya, 17. Hajdu, 18. Szabolcs, 19. Szilágy, 20. Csik, 21. Haromszék, 22. Zala, 23. Somogy, 24. Szepes, 25. Gömör, 26. Maros-Torda, 27. Fejér, 28. Bereg, 29. Békés, 30. Zemplén.

Mestá: 1. Budapest, 2. Kecskemét, 3. Székesfejervár, 4. Pécs, 5. Kassa, 6. Kolozsvár, 7. Sopron, 8. Debrecen, 9. Hódmezővásárhely, 10. Szeged, 11. Szentés, 12. Torda, 13. Makó, 14. Versec, 15. Szabadka, 16. Zombor, 17. Eperjes, 18. Mátészalka, 19. Fiume, 20. Nyitra, 21. Kiskun-Halás, 22. Czegléd, 23. Baja, 24. Szatmár-Németi, 25. Diósgyőr, 26. Nagyváradi, 27. Arad, 28. Eger, 29. Selmeczbánya, 30. Óbecse, 31. Győr, 32. Márosvásárhely, 33. Félegyháza, 34. Komárom.

Vidno z tohoto ak mohútne šíri sa rozhorčenie proti neparlamentarnej vláde Fejérváryho. Vláda síce tieto uzavretia municipii na viacej miestách už zrušila. Tým však neprispieva ku zavedeniu poriadku v krajine. Jediný spôsob je, aby v krajine navstal poriadok, keď Fejérváry zažaduje aj s jeho ministrami a vymenovaná bude vláda z väčšiny snemu, teda z koalície.

Fejérváry v Karlsbade.

V sobotu 29. júla večer opustil Fejérváry Budapešť a išiel do kúpeľov do Karlsbadu. Ta jeho politika zdá sa starému generálovi veľmi pokazila žalúdok keď sa odhodlal do Karlsbadu oblahčiť. Ino edy chodieval na potúženie do Gasteina. Vystane Fejérváry 3—4 týždne. Kommando krajny prevzal po ňom Kristóffy, ktorý si aj hneď socialdemokratov kommandiroval na pomoc.

Nový direktor primaciálnej kancelárie.

Kardinál knieža-primas a arcibiskup ostrihomský vymenoval za direktora primaciálnej kancelárie svojho sekretára, dra Juraja Andor. Predošlý direktor primaciálnej kancelárie dr. Julius Walter zo zdravotných príčin zložil svoje úrady a s povolením primasa na jeden rok utiahne sa na pokoj.

Obežník vacovského biskupa.

Gróf Karol Csáky vydal na kňazstvo svojho biskupstva obežník, v ktorom vyzýva farárov svojho biskupstva, aby každú nedeľu a sviatok po sv. omši s ľudom veriacim modlili sa za kráľa a za šťastlivé rozriešenie krajinskej krízy.

Rozpádanie liberálnej politickej strany.

V liberálnej politickej strane vrie ako v starom kotle. Veľmi mnoho je zklamaných a ešte viacej nespokojných. Asi tridsať je vraj takých, čo razom cheú vystúpiť z liberálneho politického kruhu a pripoja sa ku daktorej

politickej stránke spojenej opozície. V utorok dňa 1-ho augusta mali mať tieto nespokojní a zklamaní liberálni ablegáti poradu v hoteli Pannonia. Ponevác ale ešte aj viacej ablegátov očakávali z vonka, tak poradu odložili na stredu. Pri liberálnej porade v útorok prítomní boli liberálni ablegáti: Baltazar Semsey, Imrich Szivák, barón Ernest Daniel so synom. Pavel Sándor, Gregor Kapdebó, Franc Justh, Julius Vancsó, Eugen Radisich, Franc Csepreghy, pozdejší prišiel aj Georg Szmrecsányi, ktorý ostatne z liberálnej stránky skutočne už vystúpil. Darmo písal teda Tisza jeho listy ako daaký apoštol, čo je fuč. Tá liberálna stránka nedá sa viacej sglejiť.

Nové poriadky v sneme.

Už dávnejšie vyskytly sa ponosy, že božné vchody do snemovne sú až veľmi príužke a premávka kočov sa stáva často nebezpečnou. Predseda snemu Justh spolu s majordomusom Jánom Tóthom presvedčil sa o oprávnenosti ponosy a nariadil, aby na jasenné zasadnutia pre vyslancov bola otvorená hlavná brána parlamentarnej budovy.

Kreštania, kupujte len u kreštanov!

Z CUDZOZEMSKA.

Vitazstvo talianskych katolikov.

Pri obecnych a okresnych volbach katolici v Taliansku dobili sa veľkého vitazstva. V najviacej okresoch spojili sa s miernymi liberálmi a týmto spôsobom pošfastilo sa im radikálov a socialistov na celej čiare vytisnuť Katolici nadvšetko v hornom Taliansku su náležite uradení. Katolici teda aj tých najkrutejších nepriateľov môžu prevládať, keď spolu držia. Toto by si mali v pamäti podržať aj katolici Uhorska. Držme teda spolu po všetkých stranách a ani brány pekelné nás nepremôžu.

Rusko-japonska vojna.

Splnomocnení vyslanci protivných stránok cielom dokončenia vojny a uzavretia pokoja radia sa vo Washingtone. Podmienky pokoja zo stránky Japoncov maju byť nasledujúce: 1. Platenie náhrady vojny; 2. prepustenie ostrova Sachalin, polostrova Liaotung a manžurskej železničnej čiary po Karbin; 3. navrátenie Manžurie cisarstvu činskému; 4. uznanie japonskej nadvlády nad Koreou. Ku týmto podmienkam pride zaiste aj tá otázka čo sa štat má s Vladivostokom.

Londýn, 1. augusta. Japonci po menších bojoch na ostrove Sachaline zaujali mestá Rikovsk a Loikov.

Cár sa bojí.

Velka vojanska poráda mala sa držať v Carskoje-Selom. Pred paradou však polapili tam štyroch veľmi podozrelých ľudí. Následkom toho vystala vojanska paráda. 11. augusta na deň narodenia careviča cár strojí sa vydať nový manifest.

Vyšetrovanie v záležitosti zburov námornických.

Prísne vyšetrovanie nariadil cár k vysvetleniu toho čo bolo na príčine, že sa ruski námorníci zburili na čiernom mori. Predsedom vyšetrojúcej komissie je námorný minister Birilev, ktorý osobne prisné vyšetrovanie prevede v Kronstadt-e v Libau-e a v Sebastopoli.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Krešťan»-a!****BESEDNICA.****O pálenke.**

II.

- Chcete-li bez dlžoby a pokojne žiť?
- Ako by sme nechceli, veď inakšej žiadosti nemáme.
- Až sa tohoto chcete dožiť, tak nikdy nepite pálenku.

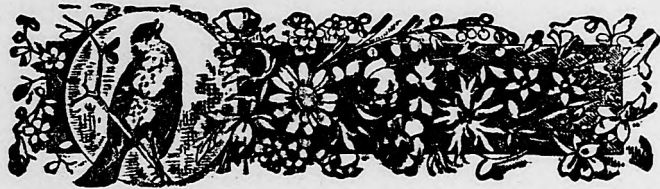
Pravda zase ste zmašťili tvár, keď vám toto opätovne radím, a to hovoríte, že ste nie pre pálenku upadli do dlžoby, ale pre veľké porcie, pre mnoho detí, pre zlý výrobok a Boh zná prečo ešte. Ba to hovoríte, že vám lepšie chutná práca, jak náhle sotíte si čo len dva decká toho regálu. Veď je to tak s vami, keď vám volakto dobre radí alebo vás napomína na vaše chyby, zaráz sa vyhovárate, že vám je nie preto zle, len aby ste sa nemuseli zriecť pálenky, tejto otravy židovskej. Sami seba sa nepoznáte. Ja som vás nikdy nevidel, ani neznám okolností vaše, ale po smrade pálenčenom, ktorý valí sa z vás, badám že ja mám pravdu a nie vy, lebo ste istotne pre korhelicu upadli do dlhoby z ktorej nevíete vyviaznúť a pre ňu ste biedni, že ani chleba ani poriadných hábov nemáte. Rátajme len trochu. Pravda na tri deci je tá flaštica, s ktorou synček tvój každodenne chodí do krčmi. (Neboráka preto ho zobudíš včas ráno, keď ešte aj vtáča ohrieva svoje mladé.) Žid ani nemerá, len naplní flašku, tak dobre ju pozná. (Možno, neráz zanedbáš raniu modlitbu ale slopanie nikdy.) Povedzme že liter toho smradu koštuje 30 krajiarov a tak prehltnes každé ráno 9 kr. rozumiem ak máš drobné. Veľký peniaz aj tak nepošleš od chlapca, ten sám zanešeš, keď si už narobil kopolu dlžoby a keď sa ti židák vyhráza. Ponevác ale zriedka mávaš peniaze, tak piješ na borg. Pre teba je to

snadnejšie a pre žida tiež, lebo dá ti horšiu, a ponevác borguješ, drajšiu pálenku. Ty možno nevíeš písaf, žid ale vie a to s duplovanou kriedou, ty istotne neznačíš každú porciu. Mojžiš ale áno, a bol by somár, keby nepripisal. On veru nešanuje nikoho, ba na tom je, abys čím skôr premárnil všetko čo máš, to aj tak jeho bude. Ale rátajme ďalej. V roku je 365 dní. Možno že každé štyri dni platíš hotovými peniazmi, a tak asi za 270 dni na borg piješ, čo učiní 27 zlatých. S hotovými peniazmi platíš 8 zl. 55 kr. čo do hromady učiní 35 zl. 55 kr. Koľko rázy ale na borg piješ, žid zakaždým zle odmerá, čo učiní do roka 3 zlaté. Toľkoto ňa koštujú raňajky, istá vec je ale, že nielen ráno piješ. Okolo štvrtej zase máš smäd, a ledva vieš vyčkať chlapca. Jaknáhle príde zo školy, ešte ani kapsu nezloží, už mu podáš flašku a robíš to cez rok najmenej 365 rázy, lebo myslíš skapal bys od smädu, kebys to, čo len ráz zameškal. A potom pracovať chceš do večera, istotne by ti vypadla kosa alebo motyka z ruky, keby si sa nepotúžil. Teda aj po obede prepiješ 30—35 zlatých, čo učiní spolu do 100 zlatých, čoho tretina je dlžoba u žida, ktorý strieží na tvój majetok. Nuž a potom mimo tohoto nepiješ? Koľko dní mrháš v krčme? Robota stojí, ty zahálaš a troviš, či to neni škoda? Obráť to na peniaze, uvidíš že aj to učiní pekných pár korún. Či by si nemohol s tým dlh svoj vyplatíť? Ba ani bys ho nemať, kebys nebol naničhodným korhelom. Tie peniaze, ktoré vyhodíš za otravu a cez gágor preleješ, mohol by si odložiť do sporitelne. Mohol by si kúpiť za ne pár volov, daaký stroj hospodársky atď. Hľa, chodiš oliapaný ako lipa, či bys nemohol mať poriadne háby? Cez krov vám premoká, nemohol by si dať domec svoj opraviť? Notár sa ti vyhráza s ekzekúciou pre porcie, nemohol si ich dávno vyplatíť? Jiete takú váru, ani ošípané pomie v lepšom dome. Ujšlo by sa vám aj na mäso aj na strovu, kebys neslopal pálenku. Ani len neškrkneš preto, že toľko preslopeš, ale keď detsko pýta halier na pero, hrešíš ho a grobianíš učiteľovi. Len všetko židovi do pažeráka. Vidiš ten nemusí slamu na kríž položiť a má všetkého dost, kdežto keď do dediny prišiel, celý jeho majetok nebol hoden päť zlatých. Teraz má dom, zeme, lúku, lichvu, pár tisíc v šparkassi a pár sto u ľudí. Ako prišiel k tomu? Vy korheli prekliati ste mu to nadonášali. On je pánom a tak zachodí s vami, ako s poddanými, a vy snád ruky mu boskáte, keď vám zborguje mierku pálenky. Haňbite sa korheli. Prečo žid nepije? A je zdravý, bohatý a šikovný vás oklamať. Teda za rok vyše 200 korún preslope každý pálenkár. Za desať rokov 2000 korún, čo je celý majetok. Z toho polovicu mohol obrátiť na domácnosť a hospodárstvo, druhú polovicu dať do sporitelne, a tak malý by aj deti, aj on by nebol žobrákom v starobe. Nemusel by biedu tref cez celý život, a nemusel by byť na pohoršenie statočným ľuďom, lebo väčšej hnosoby a podlejšieho bedára neni nad korhelom. To neni človek, ešte aj to hovädo ho prevyšuje. A príčina tomu je tá prekliata pálenka, tento židovský vynález k vykoreneniu kresťanov. Účinok otravy tejto najlepšie vidíme na Horňo Uhorsku. Tu býva tá biedna a

svetom opovrhnutá Slovač. Je na posmech celému svetu. Ani len nespomenú Slováka bez pálenky, a tak hovoria o ňom, ako o najohavnejšom hmyze. Človek sa musí haňbiť za svojich krajanov a kliať na nich že sa tak opúšťajú. Škoda ľudí, že zostali otrokmi židov a že sa od dali tejto škodnej náruživosti. Veď keby ľud náš nepil, mohol by spokojne žiť vo svojej skromnosti. Bol by zdravý, pracovitý, šanoblivý, seba povedomý a vážený. Mal by všetkého dosť, nemusel by vandrovať do Ameriky a ani liberálni bašiči nezachodili by s ním ako s hovädom. Kdežto teraz hyne ľud, hynú mravy jeho, odtrhuje sa od Boha, a radnej je v krčme ako v chráme božom. Človek nevie či má plakať a či sa horšiť. Na Slovákov veru smutná budúcnosť čaká, ak sa nezreknú pálenky.

Viem, že sa moja kázeň mnohým nepáči a dosť ľahko že ju ani čítať nebudú. Keby daktori ozaj takto zmýšľali, to by nebolo dobre. Treba to len čítať a upozorňovať na to aj kmotra a všetkých známych. Ale veď mám ešte čosi povedať.

(Pokračovanie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Pohrab pápeža Leva XIII. Dňa 20. júla boli tomu dva roky, čo pápež Lev XIII. zomrel. Vo výročitý deň smrti «svetla z Nebies», jako zosnulého sv. otca nazývali, uložili mŕtvolu pápeža Leva XIII. na večný odpočinok v sixtinskej kaplnke. Mŕtvola pápeža bola totiž dosiaľ pochovaná dočasne vo veľchráme sv. Petra v jednej pobočnej krypte kaplny sv. Srdeca. Na pohrabe prítomný bol pápež Pius X., všetci v Ríme sa zdržujúci kardináli, diplomatický sbor, rodina Leva XIII. a mnoho pozvaných hostov. Smútočnú omšu odslúžil kardinál Vincent Vannutelli.

Cirkevné. V ostrihomskej diecéze staly sa nasledovné zmeny: Veľko-topolčiansky kaplán Gejza Jalsovszky preložený je za kaplána do Rochusovej nemocnice v Budapešti, Jozef Szucsán do Veľkých Topolčian, urmínsky kaplán Michal Zsák do Zohoru. — Zpomedi novovysvätených kňazov poslaní sú za kaplána: Ludvik Petrás do Podolia a Hubert Rabensaifer do Urmína.

Zákaz upotrebovania písaniek viazaných drôtom. Minister náboženstva a výučby zakázal upotrebovať v školách písanky, ktoré sú viazané drôtom. Drôt totiž často zhrdzavie a deti ľahko sa môžu poškriabať a otráviť si krv.

Barvenie potravných článkov. Minister vnútorných záležitostí vydal o barvení potravných článkov nariadenie, v ktorom zakazuje upotrebovať ku barveniu potravných článkov takú farbu, ktorá obsahuje antimon,

arzén, borium, živé striebro, olovo, meď alebo cink. Menovite prísne sa zakazuje barvenie škodlivou farbou potravných článkov, najmä cukríkov pre deti. V smysle nariadenia ten, kto barví potravné články škodlivou farbou, spácha priestupok a bude trestaný 10dňovým väzením a 200 korunami peňažnej pokuty.

Návšteva kúpeľov. V Piešťanoch bolo posavád 3289 kúpeľných hostov. — V Trenčianskych Tepliciach dľa poslednej 20. júla vydanej zprávy bolo 4576 hostov. Lanského roku v tom istom čase bolo tam 4255 hostov, teda tohto roku o 321 kúpeľných hostov viac. — V Korytnici bolo posiaľ 647, v Paráde 579 a v Sliači 1207 kúpeľných hostov. — V Piešťanských Tepliciach do 20. júla bolo 4906 kúpeľných hostov.

Nehoda baníkov. Z Rešice (st. Krassó-Szörény) sdelujú, že v jednej šachte baníka Pavla Vaskö-va pracovali traja robotníci asice: Peter Boulescu, Michal Puj a Anton Grindean. Medzi prácou sossula sa vrehná čiastka šachty a zasypala dvoch robotníkov. Boulescu bol už mŕtvý, keď ho vytiahli zo šachty, Grindean ale bol len ľahšie ranený.

Trestanci — ochrancovia života. Tridsať väzňov od veľkého nebezpečia oslobodilo tieto dni trestnicu v Steine (Dolné Rakúsko), v ktorej je asi poldruhatisíc trestancov uväznené. Oheň povstal zavčas rana a vo veľkom vetre sa rýchle šíril, už-už hrozil aj strojárni trestnice a bolo sa čo obávať, že jestli sa aj strojáraň, v ktorej boly aj výbušné látky nakopené, chytí plameňom, celá budova vyletí do povetria. V trestnici nikto ani len netušil, že jaké nebezpečie hrozí väzňom a strážnikom. Väzňovia pokojne spali a ani strážcovia nezbadali oheň. V nemocnici trestnice ale prebudil sa následkom veľkej horúčosti jedon na prsá chorý väzeň, ktorý zbadal oheň, urobil krik, na čo upozornení strážcovia oznámili oheň správcovi trestnice. Správca vidiac veľké nebezpečie, vydal strážnikom rozkaz, aby hneď pustili ku ohňu tridsať takých väzňov, o ktorých sa nemusia obávať, že zutekajú. Väzňovia a strážnici s opovrhnutím vlastného života udusili oheň a takto zachránili trestnicu od spustošenia. Zpomedi tridsiatich väzňov, ačkoľvek vo veľkej rozčulenosti nechali ich bez všetkého dozoru pracovať, neušiel ani jedon. Správca trestnice teraz predostrel rakúskemu ministrovi pravosúdia všetkých tridsiatich väzňov k omilosteniu a najmä odporučal na milosť o odmenu toho na prsá chorého väzňa, ktorý prvý zbadal oheň.

Zabil ich hrom. Zo Štyrského Hradcu oznamujú, že 30-ho júla v nedeľu popoludní tiahla ponad obec Arzberg veľká búrka a hrom uderil do jedného čerešňového stromu, na ktorom sedelo desať chlapcov a oberalo čerešne. Zpomedi chlapcov šiesti naskutku zomreli; štyria ale boli nebezpečne ranení.

Smrť vojakov. Z Fiume oznamujú: V Oguline traja mužovia 26. pešieho pluku spadli z jedného strmého brala a sa naskutku zabili. Traja vojaci vystali z kasárne a aby prišli skoršie domov, šli po kratšej, ale nebezpečnej ceste. Pravdepodobne zmýlili cestu a tak sa stalo, že sa z jednej strmej skaly srútili a zabili.

Vítězoslávny pochod Japonců.

Nemecký cisár v Dánsku. Nemecký cisár Vilhelm upovedomil dánsky kráľovský dvor, že onedlho navštívi staručkého dánskeho kráľa.

Lacné železničné karty. Správa uh. kráľ. štátnych železníc oznamuje, že z príležitosti sviatku sv. Štefana, prvého kráľa uhorského na stanicích uh. štátnych železníc, taktiež aj na stanicích košicko-oderbergskej dráhy — vyjmúc stanice vicinálnych železníc — vydávané budú do Budapešti na všetky tri triedy o 30 percentov lacnejšie sem a tam znejúce vozné karty. Karty vydávané budú od 16. do 20. augusta a platné budú za 5 dní. Cestu neslobodno pretrhnúť.

Púť do Svätej Zeme. S koncom augusta b. r. do Svätej Zeme určená púť odročila sa na začiatok augusta budúceho roku, kedy aj tyrolský «Pilgerverein» za lacné peniaze (I. trieda 444 korún, II. trieda 380 korún) previezť pútnikov do Svätej Zeme.

Hrozná nešťastie sa udalo v hlavnom meste Španielska v Madride. Ponad mesto pretiahol veľký víchor, ktorý shodil strechu jednej pracovne. V pracovni pracovalo 110 osôb, ktoré rúmy zasypaly. Posavád vytiahli zpod rumov 36 ranených ľudí. Tak sa zdá, že v Madride veľmi ľahkomyselné stavajú. Takto rok sa stalo, že sa srútil vodovod, pri čom veľa ľudí prišlo o život. Že koľko osôb zahynulo pri tomto nešťastí, to posiaľ ešte nevedno.

Železničné nešťastie. Z Trenčína oznamujú: 26-ho júla na úsvite na žilinskej čiare štátnych železníc udalo sa nešťastie, ktorému padol v obeť jeden ľudský život a sedem osôb bolo povážlivo ranených. Neďaleko stanici Veľká Bytča-Predmier bola na dráhe jedna črieda volov, z ktorých nočný osobný vlak niekoľko domliaždil. Vlak jachal ďalej, nechajúc zadlavené zvieratá na koľajniciach. Následkom tohto za osobným vlakom idúci nákladný vlak sa vyšinul a spadol vedľa železničného násypu. Nešťastie udalo sa s takou rýchlosťou, že osobníctvo nákladného vlaku nemalo sa času ratovať. Strojvodič vlaku naskutku zomrel a sedem ľudí asice železničiar sediaci na poslednom vozni vlaku a šesť robotníkov sa ťažko urazilo. Rušeň a niekoľko vozňov sa dolámalo na kusy a i dráha sa natoľko porúchala, že predpoludňajší budapeštiansky rýchlik, ktorý príde do hlavného mesta o pol 10. hodine, prišiel do Budapešti popoludní o pol 2. hodine, to jest o 4 hodiny pozdejšie. Mrtvého strojvodiča a ranených ľudí odviezol výpomocný rušeň.

Prišiel domov zomreť. Alojs Kilbinger, remeselník z obce Moór (st. Fejér) pred niekoľkými rokmi vysta-hoval sa do Ameriky. V novom svete sa mu však zle

viedlo a pritom začala ho trápiť i dávna pľúcna choroba. Preto sa chcel vrátiť do rodiska a sa i podal na cestu cez šire more. Po trojtýždňovej unavnej ceste konečne v nedeľu s polnočným vlakom došiel na stanicu v Stolnom Belehrade. Ponevác mohol ísť ďalej len v pondelok, vošiel do čakálne III. triedy, aby si tam odpočinul. Lahol si na lavicu, na ktorej ho rano našli mrtvého. Mrtvolu pitvali a zistili, že Kilbinger zomrel následkom pľúcnej nemoci. Vo vaku dosahovalca našli so pár dollárov.

Smer pútnej cesty na staré miesto milostné: Maria-Taferl. Sonntagsberg (sv. Trojica). Veľká Maria Cell.

Duchovné sprevádzanie s povolením vysokodostojného pána biskupa stolno-belohradského dňa 11-ho júna roku 1905. pod číslom 1291 vydaného, prevzal pán dekan a farár *Sebő Zettler*, a síce:

Pohneme sa dňa 20. augusta roku 1905. z hlavného farského kostola sv. Anny v Budapešti (II. okres) cez Viedeň, Maria-Taferl, Sonntagsberg do Veľkej Maria-Celly, nazpäť ale navrátíme sa cez Jozefsberg, Joachimberg a Annaberg.

Karty na cestu a smer púte vydáva *Georg Katzinger* v Békás-Megyeri (Fő-utca 42.), a síce: I. triedy kartu na loď a II. triedy kartu na železnicu so spoločným kočom z Lunzu do Maria-Celly, taktiež z Maria-Celly po Freiland-Turnitz 48 korún. II. triedy loď a III. triedy železničná karta s kočom ako hore 35 korún. III. trieda loď a III. trieda železničná karta s kočom ako hore 29 korún 60 hal. Bez koča to isté 19 korún 60 hal.

Kto sa v Ostrihome alebo bárs aj na ktorej stanici lodnej cesty po Viedeň ku púti pripojí, dialka sa mu odráta, čo ale popredku treba oznámiť.

Tí, čo účasť chcejú brať na tejto púti, nech úmysel svoj najneskorej do 15. augusta sdedia Georgovi Katzinger v Békás-Megyeri (Fő-utca 42. číslo) kde sú aj karty k dostaniu. — Karty možno aj po pošte vymeniť.

Karty možno dostať i u kostolníka farského kostola v Starom Budíne a v Šorokšári u p. Henrika Bauer.

Ctených súčasníkov púte prosíme, aby nám mená svoje zreteľne vypísané zdelili.

Jestli sa dostatočný počet súčasníkov ku púti tejto prihlási, prenajmeme osobytnú loď.

Programm púte zasiela ochotne

Georg Katzinger, vodca púte.

Krešťania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!!

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku **Géza-utca 2. (svoj dom).** Tento ústav dáva tak malú ako veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárs kedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po-bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5⁰/₁₀₀ a na 4¹/₂⁰/₁₀₀-tové požičky bez všetkého ztiahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

HOSPODÁRSTVO.

Hospodárska otázka.

Od kedy liberalizmus vládne s našou krajinou, odtedy upáda hospodárstvo. Je ono opravdivou sirotou s ktorou vláda nemilosrdne zachodí. Hospodári s veľkými ťažkosťami musia zápasíť a musia trpeť náramnú biedu o čom svedčí: 1. *vyvandrovanie*. Choroba táto od r. 1900. napadla ľud náš takou prudkosťou, o akej sa nám ani len nesnilo. Ledvá že to zbadali naši liberálni mudrlanti, počali sa radiť, že ako by sa to dalo prekaziť, a s čím by zdržali doma toľko stotisíc robotných a porcie platiacích rúk, ale veru nič nevymudrovali, ba vyniesli zákon o vyvandrovaní, ktorý sám povzbudzuje ľud aby šiel do Ameriky hľadať šťastie. Každý mesiac 15—25 tisíc robotníkov ide do cudziny, svedčiac o tom, že aj Uhorsko prestalo byť mliekom a mädom tekúcim štátom, za aké vyhlásené bolo. Medzi vystahovalci je tisíce majetku povzbavených bedárov, ktorí preklinajú tú hospodársku politiku, s ktorou vlády liberálne na žobrakov obrátili našich hospodárov.

Druhým smutným následkom liberálneho hospodárenia je *šírenie sa socializmu*. Toto je taká choroba, ktorá s nevyslovným nebezpečenstvom hrozí krajine. Židovský vynález tento ani v jednej krajine nepodmanil na toľko sedliakov ako u nás, najmä na Dolnej zemi. Hornouhorskí hospodári chvála Bohu nevrhli sa do náručia verbunkošov socialistných, ale počína sa to už aj u nás šíriť, veď liberalizmus a neľudskí úradníci sami ženú sedliakov našich do socializmu. Ľud je nespokojný, rozhorčený a znevážený. Výrobku a obrany nemá. Tlačia ho všeliaké ťarchy a je vydaný úžerníkom. Vypukla istá dychtivosť po pozemkoch, a so závisťou hľadí na tých, ktorí majú na stá a tisíce jutár zeme. Prečo by sa nepripojil k tým, ktorí slubujú, že jednako podelia pozemky, ktoré nie sú osobný ale spoločný majetok. Dajú nádej aj najbiednejšiemu robotníkovi, že časom (to síce nikdy nebude) aj on bude majiteľom, a rozduchujú v ňom nenávisť oproti majetnej triede. Na Dolnej zemi už aj do obecných a stoličných výborov vyvolili socialistov, ba aj na snem poslali troch svojich ablegátov.

Tretí následok liberálneho hospodárenia je že *ubýva počet hospodárov*. Za posledných desať rokov ubudlo 50 tisíc samostatných hospodárov (jak majiteľov tak aj árendášov) pri tom ale počet poľnohospodárskych robotníkov o 200 tisíc sriastol. Tieto pomery veľmi smutne svedčia o tom, že ako dbali o malých hospodárov vlády liberálne. Tie mali starosť len o seba, o svojich kortešov a o židov, chudoba mohla pre ne aj hladom mŕeť. Čo má robiť majetku a chleba povzbavený robotník? Môže-li byť verným synom vlasti? Môže-li byť s úctou k vrchno-

stiam a k pánom? Nie, lež drží ich za nepriateľov a ide do Ameriky alebo zostane socialistom a ostrý zbroj na majetných. Za desať rokov 50 tisíc hospodárov zostalo žobrákom pre hlúpu a zlomyseľnú politiku vlád liberálnych.

Štvrtý následok liberálneho vladárenia je, že *mnoho majetkov čaruje gazdov a je veľa ekzekúcií*. Smutný počet tento rastie z roka na rok. A to je isté, že nikto bez príčiny nepredá svoj majetok. Keď sa aj najdú takí, ktorí preto predajú lebo inde chcú kúpiť, väčšina preto sa musí zriecť pozemku, lebo je k tomu prinútená, lebo nevie sa udržať, lebo ho tlačia všeliaké dlhoby. Tam je nesmierny počet ekzekúcií. Roku 1902, udreli na bubon 21,121 majetkov v hodnote 2,939,000 korún čo zodpovedá 7—8000 jochom. Majetky tieto prešli do cudzích zväčša do židovských rúk, odkiaľ ich nikto viac nedostane a tak stratené sú pre hospodárov. Že ako hospodária židia, ako vyžitkujú zem a robotníkov svojich o tom všetci vieme, a predsa oni árendujú pánstva ba na niektorých miestach bohužiaľ aj cirkevné pozemky.

Dosvedčili sme, že hospodárstvo naše pre nedbanlivosť liberálnych vlád je choré, a že najväčšia vrstva ľudu v biede sa nachodí. Keď pátrame po príčinách hrozného úpadku tohoto, tak na prvom mieste v oči padnú nám náramné dlhoby. Na uhorskej zemi leží asi tri miliardy dlhu, čo je taká summa, ktorej sa naľakáme.

No a prečo že sme sa tak zadlžili? pýtate sa.

Najsamprv pre nerozumný zákon o delbe a o dedičtve. Dľa liberálnej nauky, že každý človek je rovnaký, aj nápadníci jednakú čiastku dostanú z pozostalosti (z majetku.) Tak to nariadi zákon. Nápadníci pravotia sa, s čím napchávajú vačky fiškálov, sami ale zadlžia sa až po uši. Potom na škvarky podelený majetoček není vstave vydržať jednu rodinu, čoho následky sú, že majiteľ dlhy robí a že ho ekzekujú. Povedzte sami či to není tak?

Druhá príčina dlžob našich je drahý úver (požička) a úžera. Vláda nestarala sa o to, aby utisnutý hospodár lacnú požičku dostal, a tak zanechaný bol na žida, a ten už potom vedel, kedy má zahrúsiť svojho dlžníka. Takýmto spôsobom vyšly na vnivoč celé okolia, a taktó zbohatli sem dovandrovaní kazári. Že aj tu veľa previnily vrchnosti, to tiež vieme. Ruka ruku umývala, aj zákon bol slepý a hluchý, keď obeť úžerníkov krvácaly.

(Pokračovanie nasleduje.)

Upozornenie.

Po viackrátovom upozornení našom, opätovne musíme žiadať našich velactených predplatiteľov, aby pri oznámení premeny bydliska nezapomenuli sdeliť nám aj najposlednejšie miesto prebývania svojho, lebo tým činom umožnia nám spešné a akurátne dopravenie časopisu na patričné miesto, kdežto v páde by toto oznámiť zameškali, expedícia naša není vstave poslať časopis na novú adresu patričných.

Administrácia.

DOPISY.

Od Trenčína.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.
Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie môjho dopisu v našom obľúbenom «Kresfane».

Nielen ja, ale aj všetci predplatitelia a čitatelia nášho milého «Kresfana» s radosťou a s oduševnením sme čítali článok «Lapený v luhárstve» v ňom uverejnený. Už dávno nás to veľmi mrzelo, že prečo náš milý «Kresfan» neodpovedá na tie luhárstva, ktoré ten národný luterán na «Kresfana» a na ľudovú stranu kydal. A hľa, konečne v článku «Lapený v luhárstve» dostal trefnú odpoveď! Dal som článok čítať našim niektorým národovcom. Tí s dlhým nosom čítali článok, a odvetili, že však v nasledujúcom čísle dostane náš «Kresfan» odpoveď. Nasledujúce číslo luteránskeho «Týždenníka» prišlo, a odpoveď kde nič, tu nič! Miesto toho, žeby bol uverejnil ten pápežský list na ktorý sa ustavične odvolával, miesto toho, žeby bol príčinu toho udal, že prečo tí luteránski predikanti s takou oduševnenosťou podporovali tú židovsko-liberálnu stranu, a prečo s takou nenávisťou chovajú sa oproti nám katolíkom, že sú hotoví radšej spojiť sa so židom, so slobodným murárom a s každým neznabohom, hovorím miesto toho, že by nám dal dôkladnú odpoveď na vyš uvedené otázky, on v «Odkazoch redakcie» odkazuje do Šariša, Liptova, Oravy a Nitry, aby tamejší jeho prirvenci dali odpoveď na to, na čo on odpoveď dať nezná a nemôže. Tak sa nám zdá, jakoby na retu takto kričal: «Vy národovci, ktorí bývate v Šariši, v Liptove, v Orave a v Nitre, a ktorým sa moje na ľudovú stranu kydané luhárstva tak veľmi páčili, pre Boha, poďte mi na pomoc, bo ma ten «Kresfan» tak kefnul, že sa mi hlava točí a môj rozum mi celkom postál. Ja som na jeho otázky nebol prichystaný a na ne odpovedať neviem. Až môžete a viete, odpovedajte vy, ak mu ale odpovedať neviete, nože vymyslíte si niečo, luhajte na ľudovú stranu, ale len tak, aby vás v tom nelapili jak mňa, luhajte šikovno, vediac že sa z toho vždy prilepí, ináč — beda nám — takto aj tým niektorým slovenským katolíkom oči sa otvoria, ktorých sme my — národovci — s veľkým namahaním zaslepili a do bludu priviedli».

Veru potrebné bolo, aby už náš milý «Kresfan» oči do bludu uvedených otvoril. Aj tá odvolaná vrbovská inkvizícia nám oči docela otvorila! Už vás poznáme národovci! Čo sme si doterajsku len mysleli, o tom nás vrbovský pád úplne presvedčil, t. j. že sa národovci a liberáli kamaratia, a tak v skutku liberál a národovec je všetko jedno! Radím teda všetkým luteránskym národovcom: dajte pokoj katolíckym kňazom, najmä

ale ľudovej strane; ona za čas trpí, ale keď sa miera doplní, vtedy kefne luhára, tak se sa mu hlava poriadne zatočí.
Neohrozený ľudák.

Od Sebedražia.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.
Velactený Pán Redaktor!

Ráďte byť tak láskavý, týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kresfane» uverejniť.

Snáď nikde nepochodili liberanti tak špatne ako v Prievidzi. Smejeme sa im aj my sebedražania, že sa brucha lapáme. Bárš by oni všade tak pochodili, aspoň by sme mali pokoj od nich. Teda čujte náš smiech. Viete dobre, že skrz «Kresfana» mnoho špiny vyšlo na javo, ktorú prievádzki liberáli v deň voľby nashromáždili pod vedením hlavného slúžneho Fillbergera, naposledy potom z vrcholca tohoto smetiska sobrali mandát ablegátský a doručili ho Ďurovi Csillagimu. Pre nezákonnosti a bezočivé prechmaty, ktorých sa jak volební predsedovia tak aj slúžnovci a notári dopustili, naši voliči zažalovali týchto skrz fíškála Desidera Hajtsa u ministra vnútorných záležitostí. V žalobe tejto udal pán fíškál medzi inším aj to, že predsedovia dovolili aby nasledujúci liberáli: Denk, Nürnberger, Erdős, Steinhübel, Greschner, Steinhard, Waldberger, Gyurják, Havlík, Gyurják Jozef, Drexler, Roháč Ján, Gubics, Uskert, Szilárd, Freiberg, Rozsnyai, Diebel, Palotai, Huszárik, Funk, Tivadar, Pálik, Reiner, Matyaszovszky. Gregor, Jurik, Zachar, Stanček Štefan a všeliaká čvarge zdržovali sa vo volebnej miestnosti, kdežto ľudaci nielen že boli odťal vykázaní, ba ani to im nebolo dovolené, aby dôvernici ospravedlnili tých voličov, ktorým hlas Skyčák a Čemnický bez príčiny odmrštili.

Žalobu, za ktorú p. Hajts odpovedlivosť aj pred súdom vzal na seba, podpísali p. Franc Kluch dekan a Štefan Kmetko prievádzky mešťan. Výraz čvarga veľmi rozpajedil vyš spomenutých prievádzkových liberantov. Oni čvarga! Žalujme to, hovorili. A zažalovali tých troch pánov. Prievádzky kr. podsudeca Eugen Érdeki, neviem podľa ktorého zákona, odsúdil ich na deväť dvacať násobnú peňažnú pokutu, čo učinilo do 900 – 1000 korún. Bolo radosti medzi liberálmi! Tak treba ľudákovi, načo vyhľadávajú pravdu, vraveli, a daktorí chceli aj obloky vysvetliť na tú radosť. Len že odsúdení appellovali oproti neobyčajnej sentencie k nitrianskej kr. sedrii, kde proces tento dňa 24. júla prišiel na pretras. Obžalovaných pravotár Ludvig Mérey tak dobre bránil a obrátil na posmech jak žalobu liberálov tak aj výrok sudecu, že kr. sedria za neviných vyhlásila tých troch pánov.

Liberálov, ako čo by bol obaril. Len schovať sa, a schovať. Mrzí ich tá frčka, ktorú dostali, najmä ale p. podsudecu. To nebolo dost. Fíškál L. Mérey hodil na nich mokrý pokrovec s tým, keď vyslovil sa pred súdom že by to nebolo po pánsky, keby on prijal fíškálský honorár od takých ľudí, akí sú žalobníci. Bouprissám ste dostali! Takýto posmech! Teraz chodia s ovisnutým nosom. Ale tak treba liberantom. Krivdy robiť, blížť ľudu, šliapať

zákon to im nič není, a ešte oní cítia sa byť obrazenými. Pri voľbe spalo svedomie pravda? To je najkrajšie, že sami seba držali za čvargu, preto vyzdvihli pravotu, kdežto súd vypovedal, že nie sú čvarga. Teraz nevedia, čo vlastne sú? Ja myslím, kto pomahá pri tak špinavej voľbe aká bola prievádzka, ľahko uhádne kto a čo je?

No pane redaktor, či není hodno zasmiať sa na prievádzkových liberáloch? Bistu svetu áno!

Bratia ľudáci, ak vám dakde liberáli krivdy robia, pravotte ich, ako aj my robíme, potom budete mať pokoj od nich. Len nič neprepáčif Musia utíchnúť, a musíme sa ich sprostít. Pamätajte na syslov. Prv ich nevykoreníte, ak len každému nenalejete do diery putňu vody. Tak aj liberálom.

S ľudáckým pozdravom

B.

Od Mojťina.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Kresfane».

Pozorne čítajúc «Úvodný článok» v «Kresfane» pod menom «Lapený v ľuhárstve» na myseľ mi prichádza tá neobyčajná závisť a neprajnosť akou sa čudno chovajú tak «Katolícke Noviny» ako aj luteránsky «Týždenník» oproti «Kresfanovi» a ľudovej strane. Žiadam človek není bez chyby a tak teda každý má istú slabosť, preto sv. Peter napomína: Najmilejší, všetci buďte jednomyseľní; lebo kto chce milovať život a vidieť dni dobré, nech ochraňuje jazyk od zlého a svojimi ustami nech nemluví podvodne.

Že luteránsky «Týždenník» píše tak podvodne na ľudovú stranu a na katolícke kňazstvo, tomu sa není čo čudovať, lebo aký pán taký krám. Viac sa čudujem «Kat. Novinám», ktoré takmer v každom čísle prejavujú svoju neprajnosť oproti ľudovej strane. A to prečo? Len preto, že ľudová strana nerobí roztržitosť medzi národnosťami a že dovčuľ viac prekonala za ľud ako všetci tak rečení slovenskí národovci, ktorí je pravda mnoho kričia, že je národ ubitý a vyhlasujú seba samých za martyrov a hrdinov, o čom však náš ľud žiadnej vedomosti nemá. Oproti tomuto nielen náš slovenský, lež aj maďarský a nemecký ľud je o tom presvedčený, že ľudová strana prekonala veľké dielo v záujme ľudu a že len od tých čias čo ľudová strana povstala, badať, že ľud k seba povedomiu prichádza. Preto tie «Kat. Noviny» nemajú čo na oči vyhadzovať kresfanskej ľudovej strane, že sa o ľud nestará alebo že klame Slovákov. Toto je podľa ľuhárstvo. Ukážte ale vy čo ste urobili v záujme ľudu? Kde sú tie práva, ktoré ste vy vydobili ľudu? Kde sú tie spolky a iné ustanovizne, ktoré ste vy k prospechu ľudu pozakladali. Tie pravda jestvujú len v povetří. Preto nebalachajte ľud. Nemámte svet a seba samých!

Ale keď ty biješ môjho žida, budem ja biť tvojho žida. Máme o tom vedomosť, že «Národná Jednota Amerikanská» poslala istú summu na podporu istých

slovenských pohorelcov do rúk istého horlivého národovca, a tento tým jeho chudiakom doposiaľ ešte ani haliera nedal. Či to má byť tiež národné zachádzanie? Budúcne viac!

Kozák.

Šťjavník.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Dôstojný Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom obľúbenom «Kresfane».

Ku pozdvihnutiu chvály Božej farníci štiavnickí (trenč. st.) na novovystavenie organa nasledovné milodary vďačne obetovali:

Ján Šipek, Jozef Belko, Agneša Mračník, Ján Marček, Štefan Palko, Ján Calaj, Franc Bjelik, Anna Primač, Juro Gežo, Jozef Buchtinec, Štefan Židek, Štefan Sršník, Franc Mištrik, Ján Šalmik po 2 koruny; Ondrej Jakubik 10 korún; Matej Bobrik 6 korún; Mária Krabica 1 korunu 20 halierov: Ján Sedik 1 korunu 40 halierov; Jozef Pavlík, Štefan Kulišek, Jozef Trulík, Verona Jančo, Jozef Kido, Ján Hranica, Peter Ruman, Ján Lukniš, Juro Pastorek, Verona Možješik, Ján Palko, Ján Klučinec, Maria Klučinec, Štefan Palko Kukus, Verona Macošinec, Kata Balej, Bara Palko, Kača Kozinik, Ján Homolik, Franc Fajbik, Ján Chlebina, Juro Kapusnica, Mária Svrček, Kača Plačko, Ján Tupý, Bara Belko, Ján Kršjak, Mária Danik, Štefan Város, Štefan Kršjak, Ján Salát, Juro Kuciak, Mária Gežo, Gašpar Hranica, Štefan Strelec, Verona Plačko, Kača Plačko, Dora Plačko, Ondrej Hujo, Anna Homolik, Pavel Možucha, Dora Všelko, Bara Martisik, Bara Jarias, Kača Šalmik, Ján Hešo po 1 korune; Kača Palko 1 korunu 20 halierov; Anna Bjelik, Jozef Baranek po 80 halierov; Matej Ciesarik, Maria Avuk po 60 hal.; Vendel Možješik, Bara Rezak, Verona Záhon, Jozef Martišik po 40 hal.; Mária Culak, Mária Mikulík po 30 hal.; Verona Macošinec, Jozef Planavec po 20 halierov.

Štefan Nemchel,
účtovník.

Štefan Ballay,
predseda.

Ondrej Jakubik,
pokladník.

Štefan Čupec,
pokladník.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala Bpest, IV., Ferencz-József-rakpart 27. szám.*

A. R. Forgácsfalva. Za doposlané úctive ďakujeme. V budúcom čísle uverejníme. Dajže Boh sily Vám i vašemu peru aby ste cirkev a pravdu cez dlhé roky ešte zastávali mohli.

B. S. Rózsakegy. Podistým čakáme, že nám onedlho, slúbený dopis pošlete. Poľné roboty už aj u vás budú prestávať, rozširujte teda «Kreštana» medzi ľuďom.

O. F. Nagyszombat. Dakedy aj motyka vysreľí; teda pozor. Očakávame zprávu o pohyboch ľudovej strany vo vašom meste a v okolí.

K povšimnutiu: Každý kúsok mydla s menom **SCHICHT**, čistý a slobodný je každej škodlivej látky.

Schicht-mydlo!

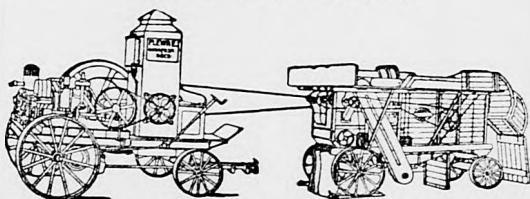
(ináč jeleňa, alebo mydlo kľúča)

je to najlepšie k upotrebovaniu
to najlacnejšie ku čisteniu šiat
a umyvaniu každého spôsobu.

Záruka: 25.000 korún platí firma Juraj Schicht v Aussigu bárskomu, čo je v stave dokázaf, že mydlo s menom Schicht obsahuje v sebe dajakú škodlivú miešaninu. I.

B. DÉNES — BUDAPEST —
VI., Váci-körút 51.

hlavne zastupiteľstvo a sklad Brauner a Klasek
nástupca meriča E. Plewa cis. a kral. privilegované
dielne Strojov. a Motorov.

dlá 1905. modelu shotovomé BENZIN-, GÁZ- a PARNÉ-

MOTORE

2—100 HP. Benzin-Lokomobile 2—20 HP.

Gázmotorné pumpovné sriadenia v každej veľkosti dlá sily
konskej za každú hodinu s ušporovaním 2—3 halierov
chodných utrov. Lacné ceny a príjemné podmienky platenia.

Cenník zdarma.

Poriadní zástupcovia prijajú sa na vidiek.

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor.
60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snah mäkké ak páper, driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamene aie a nazpät prijae je pod touti výnimkou dovolené jestli sa nš poštové útraty vynahradia. **Benedikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.)

Telegram!

Sukne Lodenové, polovinené, rôznych a stálych barev, 1 kus po 65—70 kr., sukne „Mandžuria“ (novinka!) po 1 zl. 20.1 zl. 25 kr. vyrábí a dobirkou zasiľá: **Adolf Jelinek** v Lisku, p. p. Jimramov, Morava. Nehodící se zboží buď v ymením, aneb vezmu zpět a pen ízevratím; nespokojenosť vylou-čena! — Do 5 Kg. balika se vejde 7 sukni! Vzorky zdarma franco!

Oznamy prijíma administracia

„KREŠŤAN“

Budapest,

Szentkirályi-úlica 28.

Vázrak priemyslu.

Nápadný a veľmi osozný vynález je: **«Amerikanska váha».**

Nevyhnutelne portrebná je v hospodárstve a v domácnosti. Je jednoduchá a dobrá. Upotrebit ju možno ku váženiu zbožia, sena, slamy, lichvy, a iných v domácnosti bežných článkov. Zkáze nief vystavená.

Cena «Amerikanskej» k váženiu: 200 300 400 kg.
váhy 3 zl. 3 zl. 50 4 zl. 50 kr.

Zasiela sa počtou a na bár ktoru železničnu stanicu franco s počtovou dobierkou. Adresa objednania **SOHR** oddiel pre váhy, **Somogy-Szill 102.** číslo. — Nech nikto nezamešká zaopatrit si tento potrebný článok jehož cena nahradí sa krátkym časom.

Zajímavá rozprávka.

Opravdivá udalosť zo života. Vypráva Jozef Lindhof, Beocsin. Napodobný tisk zakázaný.!

«No, teraz hovor!»

«Dnes veru sa neoslobodíš od nás!»

S týmto doliehavým vyzvaním na jedného starého strýka dotierala jedna spoločnosť, ktorá v nedelu večer sedela okolo stola v hostinci «Pod Hviezdu».

Ten starček, ktorý zo susednej dediny bol, konečne sa podal a započal svoju rozprávku. Veľmi vzdychal, i slza mu vypadla z oka. Myslel na Marku, chudinu dobrú Marku, ktorá sa pred 8 dňami vysťahovala do studenej zeme. Marka, ktorá tohoto starčeka tak ctíla ako druhého otca, pred smrťou mu vyprávala jednu udalosť, aby ju každému povedal, a na to bola žiadostivá celá obec.

Horniakovci manželia boli veľmi chudobní. Markin muž pred 4 rokmi vyštahoval sa do Ameriky, a od toho času nedal ani chyru o sebe. Marka, jeho manželka, vynadávala si živnosť s praním šiat. Ťažkú prácu konala a okrem toho ešte chudina i mnoho trpela, lebo ju rozličná nemoc prenasledovala: **Klopania srdca, bolenia hlavy a závrat.** Ale nielen ona bola chorľavá, ruka božia siahla aj na jej malú dcérušku, ktorá bola škroflavá a následkom otvorených rán tak zmrzáčela, že na vzdor deväťročnému veku tak rečeno ani chodiť nevedela. Chudina **vredy** mala na nohách, **oči vždycky bolavé**, hlavu jej **hampora** zohavila, jej malú tváričku **vredy** zašpatili. Marka užívala proti svojim aj dcériným neuduhom viaceraké balzamy a fluidy, o ktorých sa z novin a z kalendárov dozvedela, lež každý liek bez výsledku zostal. Jedného dňa Marka pracovala v pánskom dvore, vo veľkom koryte prala šaty. Z razu čez dvor beží jedon kováč nenazdajky rovno ku korytu a prevrhne ho, šaty vypadly a jedna čiastka sa aj zašpinila. Marka súc veľmi nervózna, prišla do veľkého hnevu. Kováča už i tak nemohla vystáť, lebo s divotvorným liekom všetkých v dedine liečil, ale. Marka nedôverovala v ňom. Kováča poriadne snosila a ešte dlho s ním šomrala.

«Ten svetský klamár! Zaiste beží zas k nektorému nemocnému, ktorého oblázní s jeho divotvorným liekom». Pomstivá Marka zatvorila bránu, že by kováč nemohlo nazpäť čez ňu prejsť.

O hodinu sa kováč navrátil a Marka sa škodoradostne usmievala, keď ho videla stáť pred mrežovou bránou.

«Dovoľte mi prejsť sestričko! Človek ani nevie kedy môže suseda potrebovať».

«Pravda, lebo práve vy môžete mi v nečom pomôcť. Asnáď váš fluid by vyhojil moju nemoc? Poznám ja také bláznivosti, dala som ich už dost aj ja priniesť a predsa mi v ničom nepomohly».

«No duša moja, preto nemusíte môj fluid vysmievať. — Kto vie, čo ste vy za babraniny priniesť dala. Nehnevajte sa, že som vám asi pred hodinou nehodu zapríčinil, ale som mal veru veľmi ponáhlú cestu».

«Ja sa ale nazdám, že ste aj volnejšie mohli ísť», riekla Marka kováčovi.

«Ďakujte riekol, kováč, že ste ma nezadržala, lebo ináč by jedno nevinné dieťa bolo o život prišlo, a vy by ste bola príčinou bývala jeho smrti».

«Čo sa stalo?» pýtala sa Marka.

«Tam hľa na dolnom konci pri kostole jedno dievčatko nešťastne prešlo...»

«Tam o proti? Veď aj ja tam bývam. — Pri kostole? Jaj, snáď to nebude len moja malá Terézka?»

«Malé deti sa hrali okolo vápenej jamy; jedno malé dievčatko padlo do nej, do ktorej práve teraz hasia vápno na reparovania kostola; na veľký kryk sbehlí sa susedia a vytiahli oparené dievča».

«Zomrelo chůda», vykrykla Marka boľastne. «To malé dievčatko je moja Terézka, tam v našom dome hasia vápno. Ja vás prosím, povedzte mi, čo sa ďalej stalo?»

«Ľudia nevedeli jako jej majú pomáhať, lekár býva v 5 hodinovej dialke od našej obce. Na šťastia podrychtár, ktorého manželka pred Veľkou Nocou na krče, **hnatia a žalúdočné bolasti** skoro zomrela, ale ju **Fellerov Elsa-Fluid**, ktorý som jej ja dal, vyliečil, hneď poslal ku mne pre Elsa-Fluid a preto som s ním tak utekal. Keby som Elsa-Fluid pár minútami neskoršie bol priniesol, tak by

to dievčatko už medzi anjelkami bolo prebývalo. Teraz úfam, že dievčatko vyzdravie, vy sa ale presvedčite, že tie fluidy a balzamy, na ktoré ste takú hanu kydala, nesmiete stotožňovať s opravdivým Fellerovým Elsa-Fluidom, z ktorého som aj tej maličkej dal užif. Preto dobre učiníte, keď si hneď dáte priniesť z Fellerovej lekárne v Stubici (Záhrebská stolica) jedon tučet Elsa-Fluidu za 5 korún, lebo od toho vaše dievčatko zaiste vyzdravie».

Marka padla na kolená pred kováčom, so slzami v očiach, boskávala jeho ruky a zajikave vyslovujúc vďaku, ponáhľala sa domov k malému dievčatku.

Za päť dní zahojily sa dievčatku popálené rany a o 4 týždne zmyzol aj nemilý vysypok, a ztratila sa i rheuma, a keď Marka ešte 2 tučty Elsa-Fluidu za 8 korún 60 halierov dala od Eugena V. Fellera, lekárnik v Stubici, Templom-utca 18 (Záhrebská stolica) priniesť a dievčatku užif dala, zmyzlo aj bolenie očí, jako aj inšie neudhy docela sa stratily. Marka potom aj sama užívala Elsa-Fluid, ktorý jej oproti **srdcovému neudhu a boлению hlavy výborné služby konal.**

A tak Marka, ktorá prvej všetky Fluidy vysmievala, teraz Elsa-Fluid na všetky strany každému odporuča za domáci liek oproti všetkým chorobám a každému vyprávala, že opravdivý Elsa-Fluid len u Eugena V. Fellera lekárnik v Stubici, (Záhrebská stocia) možno dostať, a že poštové útraty sám lekárnik platí, a vytrhla od všetkých iných jakýchkoľvek **svetských fluidov**, lebo jej lein Fellerov Elsa-Fluid pomohol. V tej obci si potom každý chválil jeho účinok zvlášte oproti **nechuti k jedlu, lámke, brňaniu údov, trpnutiu noh a rúk, kulhavosti, ruži, klaniu, boлению prs, boлению krku, hrdla ae drieku, priedusnice, boлению hlavy, očí, uší a zubov, nervosit, škroflám, nočnému poteniu, horúčosti, zimu nici, chudokrvnosti** a proti slabosti. Ľudia potom s Elsa-Fluidom spolu aj **Fellerove Elsa-Pilulky** (6 bedničiek za 4 koruny) si objednávali a ktoré oproti každému **žalúdočnému neudhu, nesprávnému troveniu, páleniu obličiek, nadímaniu, kyslej stavu žalúdočnej, hlistam, detskému zrádniku, dráženia k vracaniu, nemožnému spánku, bleďačke** a proti mnohým iným nemociam s výtečným výsledkom účinkuje. Vidíte priateľa moji, toto mi vyprávala nebohá Marka, a len sa tak triasla, keď mi povedala, že ona sama bola skoro vrazedelnickou svojho dieťaťa, a že jedine Elsa-Fluid zachránil život jej malej Terézky. Čestný starček zamľkol, lebo od vela hovorenia vyschlo mu hrdlo, chytró si do ližice vody pustil niekoľko kvapiek žltkavej tekutiny a prežrel; potom držiac flašku pred spoločnosťou, takto hovoril: «Čo som ja teraz užif, to je svetochýrni Elsa-Fluid, ktorý od kedy ho užívam, oslobodil ma od **bolenia hrdla a priedušného katáru**. Teraz tento divotvorný liek vždy pri sebe nosím». To bola rozprávka starčekova, ktorá sa veľmi chytró rozniesla po dedine. Kto bol chorý, hneď si dal priniesť Fellerov Elsa-Fluid o ktorom som potom aj sám iným ľuďom čítal, zvlášte ale u mňa v dome v každej nehode pomohol. Minulej zimymnoho trpeli ľudia od **prechladnutia**, a keď sme sa v nedelu v

... Marka padla na kolená pred kováčom, so slzami v očiach boskávala jeho ruky a zajikave vyslovujúc vďaku, ponáhľala sa domov k malému dievčatku.

kostole modlili, ľudia ustavične kašľaly a kýchali, tak že človek an-modlitbu nemohol riadne vykonať. Mnohi dostali **nátku, influenzu zapálenia a dychacie neudhy**, ale tieto v krátkom čase a na isto vyliečil Elsa-Fluid. Ešte aj od **prievanu pochádzajúce nemoce jako nervositu, žalúdok, zoslabnutý zrak Fellerov Elsa-Fluid lieči. Zapáleniny, sarlach, vredy, chryplavost, zasolamovania, bolenie úst, zápach úst, maternica náhle zmizli, kt užif, Elsa-Fluid; tak aj striedavá zimnica, zamdletia, potenia, pupence svralavost, vysypok, nehody pecene. zmrzliny atď, v krátkom čase sa stratia. Ľudia každodenne pišu podakovacie listi lekárnikovi Eugen V. Fellerovi do Stubice a s najväčšou úctou chovajú sa k nemu. To ale aj zasľuži, ponač nie len chorí ale aj zdraví ľudia užívajú Elsa-Fluid na posilnenia nervov, na obcerstvenia a okrášlenia tváre, na umývanie hlavy oproti prpolnám a vypršaniam vlasov s výborným výsledkom. Kto si objedná Elsa-Fluid od Fellera, bude mi ďakovať, že som mu tento výborný liek naradil, len sa chráňme od všeliakých napodobnených fluidov, ale dajme si ho ho priniesť pod nasledujúcou adresou: **Eugen V. Feller, lekárnik, Stubica. Templom-utca 18 (Záhrebská stolica).****